

Praha: 10. 7. 2017
Číslo jednací: 048491/2017/KUSK
Spisová značka: SZ_048491/2017/KUSK/10
Vyřizuje: Mgr. Pavel Sýkora I. 932
Značka: OŽP/Sy

Věc: Výjimka z ochranných podmínek zvláště chráněných živočichů druhu čmelák zemní (*Bombus terrestris*) – dovoz, prodej a souhlas s jejich vypouštěním do volné přírody – rozhodnutí

Rozhodnutí

Krajský úřad Středočeského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále jen „krajský orgán ochrany přírody“) jako příslušný orgán ochrany přírody podle ust. § 77a odst. 5, písm. h), f) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 114/1992 Sb.“), v souladu s ust. § 29 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, na základě správního řízení vedeného podle zákona č. 500/2004 Sb. správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správního řádu“)

I. nepovoluje výjimku

podle ust. § 56 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. ze zákazů uvedených v ust. § 50 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů druhu čmelák zemní (*Bombus terrestris*), konkrétně je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny a přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla ve správním území krajského orgánu ochrany přírody. Výjimka není povolena panu Janu Pipkovi, datum narození: 11. 11. 1983, Schnirchova 17, 170 00 Praha 7.

II. neuděluje souhlas

podle ust. § 54 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. k vypouštění v zajetí odchovaných zvláště chráněných živočichů druhu čmelák zemní (*Bombus terrestris*) ve správním území krajského orgánu ochrany přírody. Souhlas není udělen panu Janu Pipkovi, datum narození: 11. 11. 1983, Schnirchova 17, 170 00 Praha 7.

Dle ust. § 27 odst. 1 správního řádu je účastníkem tohoto řízení pan Jan Pipek, datum narození: 11. 11. 1983, Schnirchova 17, 170 00 Praha 7.

Tímto rozhodnutím nejsou dotčena ustanovení podle jiných právních předpisů.

Odůvodnění

Krajskému orgánu ochrany přírody byla dne 18. 4. 2017 doručena žádost pana Jana Pipky, datum narození: 11. 11. 1983, Schnirchova 17, 170 00 Praha 7 ve věci povolení výjimky z ust. § 56 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. ze zákazů uvedených v ust. § 50 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů druhu čmelák zemní (*Bombus terrestris*), konkrétně je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny a přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla, a dále ve věci udělení souhlasu dle ust. § 54 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. k vypouštění v zajetí odchovaných zvláště chráněných živočichů druhu čmelák zemní (*Bombus terrestris*) ve správním území krajského orgánu ochrany přírody. Dopisem ze dne 2. 6. 2017 krajský orgán ochrany přírody oznámil všem známým účastníkům řízení a zapsaným spolkům požadujícím sdělování informací o vedených správních řízeních v předmětné věci a v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu dal účastníkům řízení možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům rozhodnutí a zároveň účastníkům řízení sdělil, že dle ust. § 36 odst. 1 a 2 správního řádu jsou oprávněni navrhnout důkazy a činit jiné návrhy a stanoviska po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí. Žádný z obeslaných zapsaných spolků se do předmětného řízení nepřihlásil. Dne 26. 6. obdržel krajský orgán ochrany přírody souhlas s povolením výjimky od obce Mělnické Vtelno a dne 29. 6. souhlasné vyjádření k povolení výjimky od obce Velký Osek.

Čmelák zemní patří dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. mezi zvláště chráněné živočichy, kteří jsou zařazeni do kategorie „ohrožení“ živočichové. Požadovanou výjimku je možno povolit pouze v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmy ochrany přírody nebo je v zájmu ochrany přírody. Na základě této skutečnosti krajský orgán ochrany přírody prostudoval předloženou žádost, zhodnotil možné dopady realizace záměru na předmětné zvláště chráněné živočichy a došel k závěru, že požadovanou výjimku není možno povolit, protože zde neexistuje jiný veřejný zájem, který by převažoval nad zájmy ochrany přírody. Taktéž nelze říci, že realizace záměru je v zájmu ochrany přírody. Předložená žádost vychází ze skutečnosti, že početnost čmeláků ve volné přírodě klesá, ať už se jedná o nevhodný management zemědělsky intenzivně obhospodařované krajiny, snižování mozaikovitosti krajiny, snižování diverzity potenciálních zdrojů potravy, chemizace v zemědělství a celkové eutrofizace krajiny. Důvodem předložení žádosti je snaha pokrýt zájem chovatelů a pěstitelů o získání čmeláků a dále zájem na rozšíření populace čmeláků v přírodě. Veřejný zájem je

pojem, který není právním řádem výslovně obsahově vymezen. Jde o právní pojem neurčitý, který zahrnuje jevy nebo skutečnosti, které nelze v obecné rovině úspěšně definovat. Uznané nebo identifikované veřejné zájmy nemají univerzální platnost, a co je v jednom časovém období považováno za veřejný zájem, v jiném časovém období být už veřejným zájmem nemusí. Z toho vyplývá možnost širokého chápání pojmu veřejného zájmu a také možnost jeho širokého výkladu. Obsah tohoto pojmu musí případ od případu posuzovat sám orgán ochrany přírody. Veřejný zájem se chápe jako protiklad zájmů soukromých, od nichž se liší tím, že okruh osob, jimž tento zájem svědčí, je vždy neurčitý. Z výše uvedeného vyplývá, že pojem veřejný zájem je vykládán různě a navíc je v čase proměnlivý. Obecně se dá vyvodit, že zájem je zájmem veřejným, jestliže je zájmem celé nebo podstatné části veřejnosti a směřuje k všeobecnému blahu a dobru. V předložené žádosti žadatel uvádí, že předmětnou aktivitou sleduje veřejný zájem zájmových chovatelů a pěstitelů. Dle názoru krajského orgánu ochrany přírody se nejedná o zájem veřejný, ale o zájem skupinový. I pokud by se však, na rozdíl od názoru krajského orgánu ochrany přírody jednalo o zájem veřejný, nepřevažuje tento zájem nad zájmy ochrany přírody. Úkolem správních orgánů je při aplikaci zákonů, které jednotlivé veřejné zájmy definují, v jednotlivých případech takto obecně formulované veřejné zájmy konkretizovat. Toto se krajskému orgánu ochrany přírody v předmětném řízení nepodařilo. Pokud se jedná o zájmy chovatelů, má žadatel na mysli asi zájmový chov čmeláků v zajetí. Dle názoru krajského orgánu ochrany přírody by se však tato skupina měla ubírat cestou vytváření co nejoptimálnějšího prostředí pro čmeláky, přičemž výsledkem jejich snah by mohlo být zahánězení čmeláků například v nabídnutých čmelínech, před zvolením jednodušší alternativy, kterou je zakoupení roje čmeláků, byť osídlování čmelinů čmeláky má svá úskalí a bývá problematické. Pokud se jedná o zájmy pěstitelů, má žadatel zajisté na mysli opylování plodin. V tomto případě je nutné si uvědomit, že se jedná většinou o vlastníky půdy, na které mohou tyto pěstitelé realizovat spoustu opatření, které existenci volně žijících čmeláků podpoří. Již výše byly uvedeny některé z důvodů, které čmelákům škodí a způsobují pokles jejich početnosti. Jsou zavedeny dotační programy, které podporují šetrné hospodaření na půdě, volí postupy šetrnější k životnímu prostředí s cílem zpomalit nebo zabránit mizení opylovačů z krajiny. Možnost nákupu rojů je tím nejjednodušším řešením, který problém opylovačů v krajině nevyřeší, ale dá se říci, že ohrožuje volně se vyskytující čmeláky. Krajský orgán ochrany přírody proto nesouhlasí s tvrzením žadatele, že nákup a umístění rojů odchovaných v zajetí je v zájmu rozšíření populace v přírodě. Tu může maximálně nahrazovat, ale ne rozšiřovat, protože zde platí jednoduchá rovnice, tam kde nejsou vhodné biotopové podmínky a zdroje potravy, může se početnost populace toho či onoho druhu udržovat pouze na určité hranici, kterou nepřekročí, maximálně bude oscilovat kolem nosné kapacity prostředí, tedy kolem rovnovážného stavu, který je dán kvalitou prostředí pro ten či onen druh. Dá se naopak říci, že roje odchované v zajetí budou vitálnější než volně se vyskytující čmeláci, které budou v zajetí odchovaní čmeláci postupně vytlačovat. Dále umělé zvyšování početnosti jednoho druhu čmeláka může být na úkor jiných vzácnějších druhů čmeláků, kteří budou

postupně z území vytlačování, protože nebudou schopni konkurovat běžnějším druhům čmeláků a v tomto případě ještě uměle vypouštěným čmelákům. Žadatel v žádosti uvádí, že do České republiky bude dovážet čmeláky zemní, kteří budou geneticky srovnatelní s čmeláky zemními, kteří se vyskytují na našem území. Nicméně je třeba uvést, že jakékoliv umělé vypouštění živočichů, byť z velmi podobných oblastí, není z hlediska zachování naší biodiverzity žádoucí a může přispět k poklesu konkurenceschopnosti domácích druhů čmeláků, případně i k vymizení jejich genotypu dlouhodobě přizpůsobenému našim podmínkám. Genotyp je soubor genetických informací, které jsou uloženy v DNA. Tyto informace se projevují, nebo neprojevují, určitými znaky organismu. Souhrn genetických informací určuje vlastnosti daného organismu a umožňuje jej odlišit od organismů jiných. Genotyp úzce souvisí s fenotypem. Fenotyp je soubor znaků, které jsou utvářeny genotypem a prostředím, ve kterém se daný jedinec vyskytuje. Jedinci se stejným genotypem nemusí mít stejný fenotyp a naopak. Vypouštění uměle odchovaných čmeláků z jiných oblastí, byť stejného poddruhu, proto představuje ohrožení domácích populací čmeláků, kteří se vyvíjeli v určitém prostředí, a to právě z hlediska fenotypových znaků. Dále krajský orgán ochrany přírody neudělil souhlas k vypouštění v zajetí odchovaných zvláště chráněných živočichů druhu čmelák zemní (*Bombus terrestris*) ve správním území krajského orgánu ochrany přírody. Správní orgány pro posuzování žádostí o vypouštění v zajetí odchovaných zvláště chráněných živočichů do volné přírody by měly pečlivě vyhodnotit a následně náležitě odůvodnit, zda v daném případě nehrozí rizika následků vypouštění či vysazení z hlediska zhoršení stavu volně žijící populace. V tomto případě krajský orgán ochrany přírody zastává názor, vzhledem k výše uvedenému, že vypouštění uměle odchovaných čmeláků z Polské republiky do volné přírody není vhodné, protože představuje riziko pro domácí druhy čmeláků z hlediska umělého zvyšování početnosti populace čmeláků nad úroveň danou možnostmi prostředí, z hlediska snižování potravní nabídky pro domácí druhy čmeláků, snižování konkurenceschopnosti domácích druhů čmeláků a v neposlední řadě z hlediska možného ovlivnění fenotypových vlastností domácích druhů čmeláků. V předložené žádosti žadatel dokládá rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje, který při posuzování obdobné žádosti ve svém správním území došel k závěru, že předložený záměr je v zájmu ochrany přírody. K tomuto závěru krajský orgán ochrany přírody nedošel, což odůvodňuje ve svém rozhodnutí.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem krajský orgán ochrany přírody zastává názor, že výjimku podle ust. § 56 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. ze zákazů uvedených v ust. § 50 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů druhu čmelák zemní (*Bombus terrestris*), konkrétně je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny a přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla ve správním území krajského orgánu ochrany přírody a udělit souhlas podle ust. § 54 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. k vypouštění v zajetí odchovaných zvláště chráněných živočichů druhu čmelák zemní (*Bombus terrestris*) ve správním území krajského

orgánu ochrany přírody není možné, protože realizace předmětného záměru není ve veřejném zájmu, který by převažoval nad zájmy ochrany přírody, a vypouštěním v zajetí odchovaných čmeláků do volné přírody jsou ohroženy populace různých volně žijících druhů čmeláků. Z těchto důvodů krajský orgán ochrany přírody nepovolil výjimku podle ust. § 56 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., a neudělil souhlas podle ust. § 54 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. panu Janu Pipkovi, datum narození: 11. 11. 1983, Schnirchova 17, 170 00 Praha 7 k realizaci předmětného záměru.

Orgánu ochrany přírody byly předloženy k předmětnému řízení následující materiály:

- žádost o udělení výjimky + její doplnění
- Obec Mělnické Vtelno – vyjádření
- Obec Velký Osek – vyjádření
- KÚ Liberec rozhodnutí
- informační materiál – Jak na chov čmeláků
- článek z časopisu Živa – Laboratorní chov čmeláků a jeho význam

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podat ve lhůtě do 15 dní ode dne jeho oznámení odvolání k Ministerstvu životního prostředí podáním učiněným u Krajského úřadu Středočeského kraje

.....
oprávněná úřední osoba
Mgr. Pavel Sýkora
Odbor životního prostředí a zemědělství
Oddělení ochrany přírody a krajiny
Odborný referent
/“otisk úředního razítka“/

Na doručenkou obdrží účastníci řízení:

Pan Jan Pipek, Schnirchova 17, 170 00 Praha 7

Obce ve správním území krajského orgánu ochrany přírody vymezené dle ust. § 77a odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb.